

UngLab: Kultur for alle

Innhold

Foto: Stavanger kommune

1. Hva er UngLab?
2. Om sprinten
3. Problemstilling
4. Innsikter
  1. De fleste har slutta med det meste
  2. Kulturaktiviteter er for unger
  3. Har hørt om kulturskolen, tror jeg
  4. Litt scary når du ikke vet hvem du møter
  5. Møtested mer enn prestasjonssted
  6. Informasjonsflyten stoppet med grunnskolen
  7. Et sted du kan være kreativ sammen med andre. Helst gratis. Og fordelen med kultur
  8. Dans, koding, musikk, redesign, foto, tegning ...
5. Anbefalinger

Hva er UngLab?

En medvirkningsmetode utviklet av Stavanger kommune og Sopra Steria

Historien

I 2020 utviklet områdesatsingen Storhaug, i samarbeid med Smartbyen medvirkningsmetoden UngLab.

Piloten besto av 13 ungdommer (et crew) med flerspråklig bakgrunn fra Storhaug. Disse ble rekruttert gjennom kommunens UngJobb.

Ungdommene hentet informanter fra sine nettverk. Hensikten er at ungdom skal hente innsikt fra ungdom

Piloten skulle teste om denne metoden fungerte.

Videreutviklingen

Høsten 2023 engasjerte Områdesatsingen Storhaug Sopra Steria for å videreutvikle metoden og gjøre den tilgjengelig for bruk i kommunen.

12 ungdommer ble rekruttert og de gjennomførte en sprint der de kartla to saker: Ungdom på Storhaug i fritiden og Innspill til høring av reguleringsplan for Mølleneset

Målet med denne sprinten var å teste sider ved metoden som kan gjøres smidigere og lettere å ta i bruk.

Framtiden

Nå har vi testet metoden og har funnet ut hvordan en sprint kan gjøres mest mulig effektivt.

Planen nå er å få etablert eierskap til metoden, slik at den kan være tilgjengelig for kommunale enheter som trenger innspill fra ungdom i beslutninger og planer som angår denne gruppa.

Metoden vil få sin forankring i løpet av våre 2024.

En innledning om metodikk

Det er ungdommene som gjør jobben

Det er noen ting som skiller denne rapporten fra vanlig kvalitativ forskning. Vi vil derfor beskrive noen av egenskapene i denne prosessen.

Ungdommene velger informanter og etablerer intervju situasjonen. Egenskaper til informant og intervju kontekst varierer derfor mellom de forskjellige intervjuene. Det betyr at det er en stor bredde i denne kartleggingen.

Vi bruker begrepet *innsikt*, der andre rapporter kanskje ville brukt *funn* eller *resultat*. Innsikt er like fullt databasert. Innsikt er å gi oppdragsgiver informasjon som gir grunnlag for noen videre beslutninger. Innsikten trenger ikke være det fullstendige bildet av problemkomplekset – men skal gi nok informasjon til å forstå mer og ta ett steg videre.

Ungdommene som har gjennomført denne evalueringen er etter hvert blitt ganske erfarne. Erfaren i denne sammenhengen betyr at de har gjort det før. De er langt mer rutinerte denne gangen enn den første, og de blir enda bedre neste gang.

Innsiktene er utledet i samarbeid med ungdommene, men er kvalitetssikret og ført i pennen av personell fra Sopra Steria. Sopra Steria er også faglig ansvarlig for denne rapporten.

Stavanger, 19.03.2024

Bjarte Bøe

Sosialantropolog og seniorrådgiver, Sopra Steria

Om sprinten

Etter gjennomføringen av test-sprinten for Områdesatsningen Storhaug, høsten 2024, presenterte prosjektledelsen resultatet for avdeling for by- og samfunnsutvikling. Etter møtet ble det enighet om å gjennomføre en sprint for å evaluere ordningen med gratis kollektivtransport i Stavanger.

Vi har nå etablert et fast crew som skal gjennomføre sprinter. De har fått en grunnleggende opplæring i hvordan man gjør et intervju, hvordan vi lager en intervjuguide og utforming av kunnskap.

I en workshop med crewet og behovseierne, utarbeidet crewet og prosesslederne en intervjuguide. Deretter dro ungdommene ut for å intervju.

Crewet har gjennomført omtrent fem intervjuer hver. De har tatt opp intervjuene, og de er gjennomgått av prosesslederne. Informantene kommer fra hele byen og er i alderen 16 til 19 år. De aller fleste går på vgs, med et par unntak.

Crew:

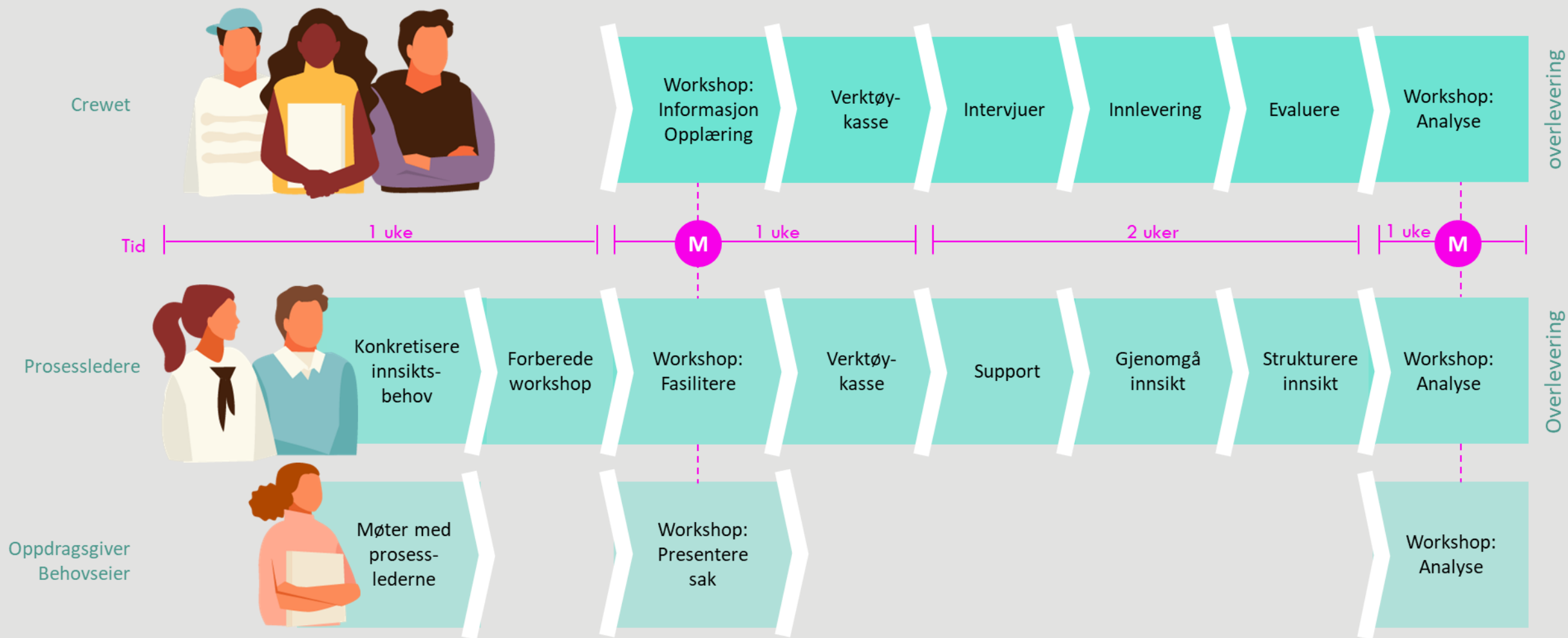
Ungdommer som er rekruttert til oppdraget. De er lønnet av UngJobb

Sprint:

Proessen fra oppstart av oppdraget til overlevering av innsikter

Sprinten

M Felles møtepunkt

Problemstilling

Kultur for alle

Innledningsvis synes det som at kultur-begrepet er komplisert for mange av informantene. I forberedelsene til intervjuene valgte vi derfor å presisere kultur med eksempler. Vi brukte dans, musikk, foto / film, bevegelse og drama. Dette kan føre til en påvirkning av resultatet, men alternativet kunne vært at begrepet ikke ble forstått i det hele tatt. Oppdraget var dypest sett å kartlegge ungdoms bruk og ønsker knyttet til aktiviteter som *ikke* er idrett eller konkurranser.

Vi endte opp med følgende problemstillinger:

- Hvilke ønsker har ungdom knyttet til kulturaktiviteter?
- Hvilken kjennskap har ungdom til kulturaktiviteter som finnes?
- Hva skal til for at ungdom benytter seg av kulturtilbudene som finnes?

Forhåpentligvis finnes det svar på disse spørsmålene i denne rapporten.

Informantene har
adresser i disse
postnumrene

4029
4027
4034
4032
4015
4014
4020
4016
4074
4049
4018
4045
4021
4156
4041
4077
4025
4005
4028
4012
4083

Innsikter

01

De fleste har slutta med det meste

02

Kulturaktiviteter er for unger

03

Har hørt om kulturskolen, tror jeg

04

Litt scary når du ikke vet hvem du møter

05

Møtested mer enn prestasjonssted

06

Informasjonsflyten stoppet med grunnskolen

07

Et sted du kan være kreativ sammen med andre. Helst gratis. Og fordelen med kultur

08

Dans, koding, musikk, redesign, foto, tegning ...

Innsikt 1

De fleste har slutta med det meste

Lite organiserte aktiviteter

Det store flertallet av informantene deltar ikke i organiserte aktiviteter i fritiden. Det betyr ikke at de er passive. De er travle med være med venner og familie. Mange går også og trener på treningssenter, uten at de ser på dette som en organisert aktivitet.

Noe handler om å ha nok tid

Flere oppgir at skolen krever såpass mye at det blir vanskelig å opprettholde fritidsaktiviteter som forventer jevnlig deltakelse. Og det gjør jo som regel organiserte aktiviteter. Alle informantene går på videregående skole, med to unntak, og en del av dem på skoler som ligger et stykke fra hjemmet. Transport og lekser gjør at det blir lite fritid.

Flere har også deltidsjobber som krever oppmøte. Resultatet blir at den tiden som er igjen til fritid, helst skal brukes sammen med venner. Venner og treningssentre tilbyr en fleksibilitet som organiserte aktiviteter ikke gjør.

Av og til er det langt

Noen forteller at det ble for mye styr med å komme seg til og fra fritidsaktiviteter. Spesielt hvis de måtte ordne transporten selv. Buss til og fra sentrum går som oftest greit. Men transport mellom bydeler innebærer gjerne både bussbytter og ventetid. Og når fritiden blir stadig knappere, så oppleves denne transporten som en belastning.

Av og til er det dyrt

Organisert aktivitet koster som oftest noe. Noen aktiviteter koster mye. Flere av informantene trekker kostnad med som forklaring på hvorfor de sluttet med en aktivitet, eller at de aldri begynte.

Innsikt 1

De fleste har slutta med det meste

Innsikt 2

Kulturaktiviteter er for
unger

Om kultur

Flerspråklige informanter har en tydelig tendens til å forstå «kultur» som noe som omhandler ens eget etniske opphav. På samme måte forsto de kulturaktiviteter som aktiviteter knyttet til kulturell praksis fra opphavsregionen og til andre regioner. Crewet klarte i liten grad å få informantene til å forstå kultur som kreative aktiviteter isolert fra etnisitet.

Interesser og kontekst endrer seg

De fleste forteller at de var veldig aktive da de var yngre. De fleste har deltatt i flere forskjellige sportsaktiviteter. Noen har også gått på dans, korps og kulturskolen for å lære seg et instrument. Mange forteller at interesser endrer seg med tiden. De slutter rett og slett å interesse seg for håndball. Andre forteller at de slutta fordi vennene slutta. Noen få forteller at de slutta fordi trenerne var sure og stilte urimelige krav.

Den sosiale konstruksjonen rundt aktiviteten endrer seg også. Korps kan for eksempel være kult når du er yngre, men kan oppfattes som sosialt uheldig som 16-åring. Flere kreative aktiviteter ser ut til å være belastet med et slikt omdømme. Flere av informantene trekker fram at kulturelle aktiviteter ofte er for dem som er annerledes.

Å begynne med ting er en barnegreie

Svært få av informantene forteller at de begynner på noe nytt som tenåringer. De som deltar i aktiviteter som tenåringer ser ut til å ha begynt som yngre. De opplever også at det er få lag og organisasjoner som er interesserte i denne aldersgruppen.

I tillegg ser det ut til å være en oppfatning at det ikke er vanlig å begynne med ting som tenåring. Det er liksom forbeholdt barn – en barnegreie.

Innsikt 2

Kulturaktiviteter er for unger

Innsikt 3

Har hørt om kulturskolen,
tror jeg

Hva er kultur egentlig? Og hva er det ikke?

Vi nevnte i innledningen at *kultur* potensielt kan være et vanskelig begrep å forstå. Dette ble i grunnen bekreftet i intervjuene. Når informantene blir spurt om hva de legger i kultur, så ender de som regel opp med å trekke fram etnisitet, fellesskap og samfunn. Flerspråklige informanter forbinder kultur med sin egen etniske og kulturelle bakgrunn.

Kulturaktiviteter er et mer presist begrep, men også her er det flere informanter som forbinder det med aktiviteter knyttet til egne etno-kulturelle uttrykk. Når informantene får eksemplene; dans, musikk, drama, foto / film osv. blir det straks mer presist. Vi tror at «kreative aktiviteter» kanskje kan være et bedre begrep enn kultur.

Lite kjennskap til kulturtilbud

Informantene har lite kjennskap til kulturtilbud. Litt fordi de ikke helt vet hva kulturaktiviteter betyr, og mest fordi de aldri har deltatt på slike aktiviteter. Men med unntak av dem som bruker tilbudene. Kulturskolen og dansestudioet Steps trekkes fram av mange som eksempler på kulturaktiviteter. Flere av informantene har deltatt på Metropolis sine aktiviteter, og har gode erfaringer derfra. Metropolis trekkes fram som et godt eksempel på et prestisjefritt område.

I bydelen min?!

Spørsmålet om bydelen er relevant er litt diffust. Noen sier at aktuelle aktiviteter bør skje i bydelen der de bor. De forteller at de har slutta på aktiviteter fordi de var for langt hjemmefra. Samtidig er det få som har kjennskap til tilbud i bydelen. Og flere formidler at transport fra bydelen og til sentrum er relativt enkel. Med unntak av informanter fra byøyene og de nye kommunedelene.

Flere har likevel erfaringer fra lokale bydelshus og fritidsklubber. Der har de deltatt på konserter og forskjellige kurs. Informantene ser allikevel at dette er noe en gjør da de var yngre.

Innsikt 3

Har hørt om
kulturskolen, tror jeg

Innsikt 4

Litt scary når du ikke vet
hvem du møter

Venner er viktigst

Det ser ut til at vennskap er en av de viktigste faktorene når det gjelder valg av fritidsaktiviteter. Vi har tidligere sett at ungdom i vgs-alder, har en oppfatning om at du begynner ikke med noe nytt i dette alderssegmentet. Dels fordi de ikke har tid, og dels fordi de mener at de som allerede går på disse aktivitetene er mye mer kompetente enn dem selv. Det er ikke lett å være nybegynner som 17-åring.

Samtidig har de jo lyst til å prøve nye aktiviteter. Og da helst sammen med noen de kjenner. Terskelen for å prøve noe nytt ser ut til å senke seg når en er nybegynner sammen med andre.

Folk som driver med kultur er litt annerledes

Flere av informantene forteller at kulturaktiviteter er for de som er annerledes. Du skal være glad i å skille deg ut hvis du skal delta i kulturelle aktiviteter. Drama og teater oppfattes som en veldig sær aktivitet. Noen forteller også at de har blitt skremt av arrangement i regi av «Den kulturelle skolesekken». Disse arrangementene har visstnok vært veldig sære ting som gir kultursjokk. En informant har følgende råd: «Ikke vis crazy ting!»

Innsikt 4

Litt scary når du ikke
vet hvem du møter

Innsikt 5

Møtested mer enn
prestasjonssted

Litt lei av å prestere

Alle informantene har erfaringer med å delta i aktiviteter der en skal utvikle ferdigheter, konkurrere og aller helst nå et nivå av prestasjon. Det er også en av de viktigste grunnene til at svært få deltar i organiserte aktiviteter som ungdommer. Som en sier «*Jeg er litt lei av at det alltid skal være et nivå*». Som tidligere nevnt er det et mindretall som deltar i de samme organiserte aktivitetene de drev med tidligere. De fleste slutte fordi de nådde ikke det prestasjonsnivået som var forventet.

De andre er nok flinkere enn meg

Det er den samme forventningen om prestasjon og nivå som ligger til grunn for at ungdommene i liten grad starter med nye aktiviteter som 16-åringer. Flere sier at de kunne tenkt seg å spille sammen med noen, eller bare spille alene. Danse sammen med noen. Men de gjør det sjeldent, fordi de har en oppfatning om at de som allerede danser eller spiller har gjort dette siden de var små – og at de ganske sikkert har et høyt nivå.

Et sted å være, ikke prestere

Flere kunne tenkt seg å gå sammen med venner for å danse eller spille et instrument. Mange trekker fram at det hadde vært kjekt om arrangøren hadde vært tydelig på at nivå og kompetanse ikke er høyt eller viktig. Og at ingen forventer at du skal utvikle deg.

Innsikt 5

Møtested mer enn prestasjonssted

Innsikt 6

Informasjonsflyten stoppet med
grunnskolen

Vanskelig å finne informasjon når du ikke vet hva du ser etter

Vi har tidligere sett at informantene gjerne har lite kjennskap til tilbud som finnes i Stavanger, og i bydelene spesielt. Flere har også sagt at de kunne tenkt seg å delta i kreative aktiviteter. Ett av forbedringspunktene de trekker fram er behovet for mer informasjon. Flere minnes grunnskolen. Da kom det representanter fra lokale lag og foreninger til skolen og presenterte sine tilbud. Flere forteller at det var det som gjorde at de bestemte seg for å delta i aktiviteter. Men det skjer ikke på videregående skole. Flere synes at informasjon bør gis på videregående skoler. De foreslår en aktivitetsmesse eller oppmøter i klasserommene.

Vil helst gå sammen med venner

Venner er viktige for deltakelse i kreative aktiviteter. Dersom en venn eller to blir med, er sannsynligheten større for at de vil delta i kreative aktiviteter. Etter at informantene begynte i vgs har bydelen fått mindre aktualitet. Den sosiale radiusen har blitt mye større, og venner kommer fra ulike bydeler og kommuner. Derfor gir det mening å informere på vgs, etter modell fra barneskolen. Det er tross alt der vennene er; de en potensielt vil gå på kulturelle aktiviteter med. Enten de kommer fra Stavanger eller Randaberg.

Kanskje sosiale medier?

Informantene er naturlig nok aktive på sosiale medier, og synes at lag og foreninger, samt kommunen gjerne kan presentere tilbudene sine der. Flere av dem mener imidlertid at de er usikre på om de kommer til å følge en slik konto.

Innsikt 6

Informasjonsflyten stoppet med grunnskolen

Innsikt 7

Et sted du kan være kreativ
sammen med andre. Helst gratis.
Og fordelen med kultur.

Aktiviteter bør være gratis

Informantene mener at mange aktiviteter er kostbare å delta på. Flere har erfart at de måtte slutte på grunn av dette. I tillegg til prestasjonskravet er kostnaden den viktigste hindringen for å delta. En av informantene foreslår at det skal være en oppstartsfase som er gratis, slik at en kan få teste om denne aktiviteten passer før det begynner å koste noe.

Vil gjerne ha et sted til aktivitetene mine

Men selv om mange av informantene ikke deltar i organiserte kulturaktiviteter, så driver de med uorganiserte kulturaktiviteter. Flere spille instrumenter hjemme, de syr og tar bilder. Noen driver med datakunst og koding, men alt forblir i en privat kontekst. Flere av disse informantene forteller at det hadde vært kjekt med et sted hvor ungdom med felles interesser kan møtes og dyrke interessen sammen.

Fordelen med kultur

Det beste med å være med i kulturelle aktiviteter er at du kan gjøre noe sammen med vennene dine, og at du kan knytte nye vennskap. Kultur ses også som et område med fravær av konkurranse. Et sted der alle kan være like inkludert.

Innsikt 6

Et sted du kan være kreativ sammen med andre. Helst gratis. Og fordelene med kultur

Innsikt 8

Dans, koding, musikk, redesign

Dette vil vi gjerne delta på:

Under har vi laget en liste over aktiviteter som informantene ønsker seg:

Dans

Dans er populært. Første og fremst blant jentene, men også noen gutter synes dette er spennende. Men et ideelt dansetilbud skal være en plass en går for å danse; et dansestudio. Ikke et sted en går for å bli god. Noen trekker fram dans fra forskjellige kulturer.

Redesign

Redesign, syng og strikking er i vinden for tiden. Informantene ønsker et sted der de kan få tilgang til symaskiner og kanskje noen som kan hjelpe dem.

Fotogruppe

Et par informanter driver med dette. De kunne tenkt seg et sted der det er utstyr til å produsere film og bilder.

Konsserter for de under 18 år

Konsserter har gjerne en aldersgrense. Er du under 18 år, må du ha med deg en verge. Noen etterlyser konsserter for de som er under 18 år.

Aerial silks

To informanter ønsker seg tilgang til en gymsal som har stropper hvor en kan turne.

Manga-klubb

Felles interesser skaper fellesskap. De med interesser for manga kan møtes og lese sammen.

Kode- / Tekno- / robotklubb

Dette er både en utstyrs- og kunnskapskrevende aktivitet.

Mat

Flere informanter fortelle at de er interesserte i matlaging og kunne tenkt seg å lære mer. Aller helst vil de lage mat sammen med venner. Flere ønsker kurs i matlaging. Vanlige matkurs er for voksne og er ofte veldig kostbare.

Street art

Dette er en del av Stavanger i dag. Bidrar til at kunst ikke er «gammeldags»

Tegning og maling

Flere forteller at de kunne tenkt seg maling eller tegning. Gjerne en malekafe med instruktør

Innsikt 8

Dans, koding,
musikk, redesign

Forslag til aktiviteter

Dans

Dans er populært. Første og fremst blant jentene, men også noen gutter synes dette er spennende. Et ideelt dansetilbud er en plass en går for å danse

Redesign

Redesign, syng og strikking er i vinden for tiden. Informantene ønsker et sted der de kan få tilgang til symaskiner og kanskje noen som kan hjelpe dem.

Fotogruppe

Et par informanter driver med dette. De kunne tenkt seg et sted der det er utstyr til å produsere film og bilder.

Konsserter for de under 18 år

Konsserter har gjerne en aldersgrense. Er du under 18 år, må du ha med deg en verge. Noen etterlyser konsserter for de som er under 18 år.

Aerial silks

To informanter ønsker seg tilgang til en gymsal som har stropper hvor en kan turne.

Manga-klubb

Felles interesser skaper fellesskap. De med interesser for manga kan møtes og lese sammen.

Kode- / Tekno- / robotklubb

Dette er både en utstys- og kunnskapskrevende aktivitet.

Mat

Flere informanter fortelle at de er interesserte i matlaging og kunne tenkt seg å lære mer. Aller helst vil de lage mat sammen med venner. Flere ønsker kurs tilpasset ungdom.

Street art

Dette er en del av Stavanger i dag. Bidrar til at kunst ikke er «gammeldags»

Tegning og maling

Flere forteller at de kunne tenkt seg maling eller tegning. Gjerne en malekafe med instruktør

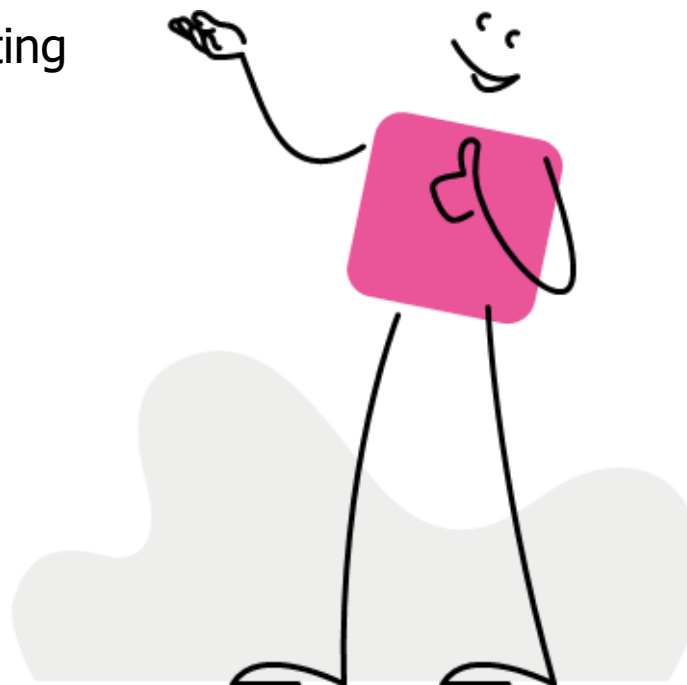
Anbefalinger

1. Tilbud bør markedsføres mot 16-19-åringer helt spesifikk
2. Gi informasjon i vgs; for eksempel en aktivitetsmesse
3. Sterk tydeliggjøring av et lavt ferdighetsnivå
4. Vektlegge kreativitet, mer enn kultur
5. Tilbud bør rettes mot vennegrupper
6. Ha åpningstider, ikke oppmøtetider. På samme måte som et treningssenter
7. Tilby kurs i kreative aktiviteter,; redesign, matlaging, strikking, maling
8. Sentralt er kanskje vel så bra som i bydeler. Det er vanskelig å reise fra bydel til bydel
9. Tilby mulighet for å drive med egne aktiviteter – etablere interessefellesskap

Takk til:

Ruwayda, Mateo, Aksel, Caira, Anna,
Laurits, Eline, Abel, Emma, Marwa,
Yahya og Julie

Uten dere hadde dette vært ingenting

sopra steria